

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

เทศบาลตำบลบ้านแพะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

คำนำ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้ขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐ มีระบบมาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการ ดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยมีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ซึ่งเป็นกลไกภายใต้ศูนย์ อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนหน่วยงานภายในสังกัด/กำกับ ทั้ง หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัด เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ โดยให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือในการป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ และตั้งแต่งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดทำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงคุณภาพ (Corruption Risk Assessment) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ และเพื่อให้ หน่วยงานภาครัฐสามารถนำมามาตรการในการป้องกันการทุจริต (Corruption Risk Control) ไปสู่การปฏิบัติให้ เห็นผลเป็นรูปธรรม อันจะส่งผลให้ปัญหาการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐลดลง ประชาชน และชาวต่างชาติมีความ เชื่อมั่นต่อการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ และส่งผลให้คาคะแนนดัชนีการรับรู้การ ทุจริตของประเทศไทย สูงขึ้นต่อไป

เทศบาลตำบลบ้านแปะ ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีเป้าหมายในการขับเคลื่อน การประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยมุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต ลด และปิดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต ให้ได้มากที่สุด และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง การทุจริตของ หน่วยงานภาครัฐได้อย่างแท้จริง

งานนิติการ
เทศบาลตำบลบ้านแปะ
ตุลาคม ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๑

ความหมาย วัตถุประสงค์ ปจจัยสำเร็จ และขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ความหมาย

ความเสี่ยงทางทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกัน ระวัง ผลประโยชน์สวนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมหรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร

๑. เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกัน สกัดกั้น ลด และเปิดโอกาสการทุจริต
๒. เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ
- ๓) เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และความซื่อตรงขององค์กร

๔) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ปจจัยสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

- ๑) ความมุ่งมั่นของผู้นำองค์กร ในการวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตขององค์กร
- ๒) ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในทิศทางเดียวกันของคนในองค์กร
- ๓) กำหนดกระบวนการจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างทั่วถึงทั้งองค์กรและกรทำการอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ มีตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความเที่ยงธรรม ดวยการมองจากบุคคลภายนอกมองไปที่กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน (Outside in) และอาจให้มีผู้แทนจากภายนอก เช่น ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนรวมในการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้มีมุมมองที่รอบด้าน

๔) มีการเปิดเผยแผนและผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในเว็บไซต์ของหน่วยงาน และมี การสื่อสารภายในหน่วยงาน ติดตามประเมินผลเพื่อวัดประสิทธิผลของแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอาจมีการเปลี่ยนแปลง มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพียงพอหรือไม่ และมาตรการที่กำหนดไว้ใช้ได้จริงหรือใช้ไม่ได้จริง แต่ไม่ได้ผลและสร้างความตระหนัก (Awareness) เรื่องความเสี่ยงการทุจริตในองค์กร

วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน และตารางประกอบการประเมินดังนี้

๑. การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ
๒. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๔. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๕. การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ส่วนที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลบ้านแปะ

๑. กรอบแนวคิดและนิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่มุ่งสู่การเป็นราชการใสสะอาด สามารถสกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานของสวนราชการให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เทศบาลตำบลบ้านแปะ ได้จำแนกประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘

ด้านที่ ๒ การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

ด้านที่ ๓ การจัดซื้อจัดจ้าง

ด้านที่ ๔ การบริหารงานบุคคล

นิยามของประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยง		
ด้านที่ ๑	การอนุมัติ อนุญาต	การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
ด้านที่ ๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย /การให้บริการตามภารกิจ	อำนาจหน้าที่ คือ อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใด ตำแหน่ง หนึ่ง โดยกฎหมาย ระเบียบ ขอบบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือ ละเอียด การปฏิบัติในทางมิชอบ
ด้านที่ ๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ โดยการจ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง “พัสดุ” หมายความว่า สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษา และ งานจ้างออกแบบ หรือควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งการ ดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
ด้านที่ ๔	การบริหารงานบุคคล	กระบวนการต่างๆ ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ตั้งแต่ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนขั้น เงินเดือน การลงโทษ และการให้พินจากตำแหน่ง

๒.การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒.๑ เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

⇒ โอกาสเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปแบบของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้ง ต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๔ ครั้ง ต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๓ ครั้ง ต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒ ครั้ง ต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๑ ครั้ง ต่อปี

๒.๒ เกณฑ์ผลกระทบ

⇒ ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	-เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเขาสูกระบวนกรทางยุติธรรม -เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบ ความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าว อย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ - ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	- หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเขาตรวจสอบขอเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจงเบาะแสร - เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	- แทบจะไม่มี

๒.๓ เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

แบบตารางประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗
เทศบาลตำบลบ้านแพะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score(Lx I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความ เสี่ยง
ด้านที่ ๑ การอนุมัติ อนุญาต						
๑	ตรวจสอบเอกสาร/รับเอกสารการ ขออนุญาต	เจ้าหน้าที่ประวิงเวลาการตรวจเอกสารเพื่อ เรียกเก็บ ค่าดำเนินการ หรือตรวจสอบความ ครบถ้วนของ เอกสารไม่เป็นมาตรฐาน เดียวกัน	๓	๕	๑๕	สูงมาก
๒	การเขตรตรวจสอบสถานประกอบการ	การเขตรตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาต ประกอบ กิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้ กับผู้ขออนุญาต บางรายในกรณีที่ตั้งสถาน ประกอบการ ไม่เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ โย การจัดทำรายงานไม่เป็นไปตาม ขอเท็จจริง	๒	๒	๖	ปานกลาง
๓	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจการตัดสินใจอย่างไม่เป็น ธรรมหรือเลือกกระทำไม่เป็นไปตามกฎหมาย กำหนด และไม่เป็นไปตามลำดับการคำขอ	๒	๓	๖	ปานกลาง

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score(Lx I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความ เสี่ยง
ด้านที่ ๒ การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ						
๑	การออกระเบียบกฎหมายหรือขอสั่ง การต่าง ๆ	การออกระเบียบ กฎหมาย ขอสั่งการต่าง ๆ ที่เอื้อ ประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน	๓	๕	๑๕	สูงมาก
๒	การเบิกเงินสวัสดิการต่าง ๆ ใน หน่วยงาน	ปลอมแปลงเอกสารทางราชการ การเบิกเงิน สวัสดิการค่าเช่ารถยนต์ ค่าเช่าบ้าน ที่เพนเท็จ	๒	๒	๖	ปานกลาง
๓	การจัดสรรงบประมาณ โครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ	การใช้อำนาจในการแจกจ่าย จัดสรร งบประมาณ ลงพื้นที่ หรือจัดทำโครงการที่มี ผลประโยชน์ทับ ซอน หรือมีการแลกรับผล ประโยชน์ในภายหลัง	๒	๓	๖	ปานกลาง

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score(Lx I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความ เสี่ยง
दानที่ ๓ การจัดซื้อจัดจ้าง						
๑	การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง	เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง และประกาศเผยแพร่ ตามกฎหมายกำหนดโดยเปิดเผย	๒	๓	๖	ปานกลาง
๒	การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง	การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่โปร่งใส เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง	๓	๕	๑๕	สูงมาก
๓	การตรวจรับงานจ้าง	คณะกรรมการตรวจการจ้างไม่ได้ออกไปดูสถานที่ ก่อสร้างแต่จะมีการเจรจากับผู้รับจ้างโดยใช่ข้อมูลตามที่ผู้รับจ้างแจ้งแล้วจึงไปรับการก่อสร้าง	๓	๕	๑๕	สูงมาก

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score(Lx I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความ เสี่ยง
ด้านที่ ๔ การบริหารงานบุคคล						
๑	การสอบคัดเลือก สรรหาและเลือกสรร พนักงานจากเขาทำงาน	- การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือก สรรหา และเลือกสรรต่าง ๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้น สาย ระบบอุปถัมภ์ - การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับเขาทำงาน	๓	๕	๑๕	สูงมาก
๒	การเลื่อนขั้นเงินเดือน/พิจารณาความดี ความชอบ ประจำปี	ความไม่โปร่งใสและไม่เป็นธรรม ในการพิจารณา ความดีความชอบ	๒	๒	๖	ปานกลาง
๓	การโยกย้าย พนักงานเทศบาล	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ ในการแต่งตั้ง โยกย้าย ซื้อขายตำแหน่ง	๒	๓	๖	ปานกลาง